

йодної недостатності / У.Б. Лотоцька-Дудик, Н.О. Крупка // Львівський медичний часопис. — 2011. — № 1. — С. 100-105.

6. Химический состав пищевых продуктов. Кн.1, 2: Справочные таблицы содержания основных пищевых веществ и энергетической ценности пищевых продуктов / под ред. И.М. Скурихина, М.Н. Волгарева. — М.: Агропромиздат, 1987. — 224 с.

REFERENCES

1. Avtsyn A.P., Zhavoronkov A.A., Rish M.A., Struchkova L.S. Mikroelementozy cheloveka: etiologiya, klassifikaciya, patogenez, organopatiya [Human Microelementoses: Etiology, Classification, Pathogenesis, Organopathy]. Moscow : Medicina ; 1991 : 496 p. (in Russian)

2. Korzun V.N. Dovkillia ta zdorovia. 2009 ; 1 : 63-68. (in Ukrainian)

3. Obzor rybnoi otrasli Ukrainy. Available at : <http://www.fishindustry.net/marketing-researches>

4. Vlasenko N.S. (ed.) Balansy ta spozhivannia osnovnykh produktiv kharchuvannia naselenniam Ukrainy za 2012 rik [Review of Fish Branch. Balance and Consumption of Main Foodstuffs by the Population of Ukraine for 2012]. Kyiv ; 2013 : 56 p. (in Ukrainian)

5. Vlasenko N.S. (ed.) Obzor rybnoi otrasli Ukrainy. Balansy ta spozhivannia osnovnykh produktiv kharchuvannia naselenniam Ukrainy za 2012 rik [Review of Fish Branch. Balance and Consumption of Main Foodstuffs by the Population of Ukraine for 2012]. Kyiv ; 2013 : 56 p. (in Ukrainian). Available at : <http://www.fishindustry.net/marketing-researches>

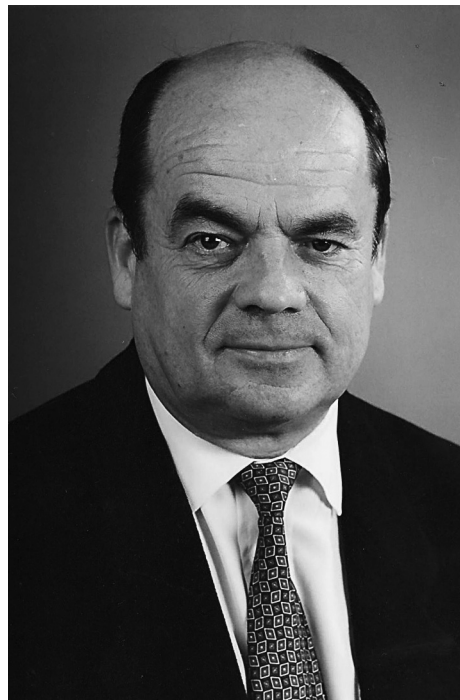
6. Lototska-Dudyk U.B., Krupka N.O. Lvivskiy medychnyi chasopys. 2011 ; 1 : 100-105. (in Ukrainian)

7. Skurikhin I.M., Volgarrev M.N. Khimicheskii sostav pishchevykh produktov. Spravochnye tablitsy soderzhanii osnovnykh pishchevykh veshchestv i energeticheskoi tsennosti pishchevykh produktov [Chemical Composition of Foodstuffs. Reference Tables of the Composition of Main Foodstuffs and Energetic Value of Foodstuffs]. Moscow : Agropromizdat ; 1987: 224 p. (in Russian)

Надійшла до редакції 08.10.2013.

ВІДОМИЙ ВЧЕНИЙ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ПЕДАГОГ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

**До 75-річчя
від дня
народження
і 50-річчя
трудової
діяльності
професора
кафедри гігієни
та екології
НМУ імені
О.О. Богомольця
Геннадія
Панасовича
Степаненка**

НАШІ ЮБІЛЯРИ

Геннадій Панасович Степаненко — відомий в Україні вчений у галузі профілактичної медицини, педагог вищої медичної освіти, народився 11 жовтня 1938 року у родині вчителів у м. Василькові (на той час с. Западінка Васильківського району) Київської області.

1957 року вступив до Київського медичного інституту (КМІ) ім. О.О. Богомольця на санітарно-гігієнічний факультет.

Протягом усіх 6-ти років навчання він демонстрував відмінні, дуже рідко — хороші знання, здійснив перші успішні кроки у наукових дослідженнях, брав активну участь у громадській роботі.

У 1963 році розпочав свою професійну практичну діяльність з посади лікаря харчової санітарії Васильківської районної СЕС, та вже за 5 місяців його призначили головним державним лікарем

району. На цій новій посаді Г.П. Степаненко не переривав своєї творчої діяльності. Більше того, він наполегливо поєднував практичну роботу з науковими пошуками. Здав екзамени кандидатського мінімуму, опублікував перші статті у провідному теоретичному журналі "Гігієна і санітарія" (Москва), виступав на науково-практичних конференціях з доповідями про обмін досвідом роботи санітарно-епідеміологічної служби та пропозиціями з її удосконалення.

1965 року Г.П. Степаненко отримав від свого вчителя Р.Д. Габовича листа з пропозицією вступу до аспірантури на кафедру комунальної гігієни. Як особу, що успішно здала всі екзамени кандидатського мінімуму, має друковані роботи у провідних союзних наукових виданнях, його зарахували до аспірантури.

Увесь подальший життєвий шлях, педагогічна, наукова робота та громадська діяль-

ність Геннадія Панасовича Степаненка пов'язані з КМІ імені О.О. Богомольця.

Під час навчання в аспірантурі (1965-1968) Г.П. Степаненко оволодів педагогічною майстерністю, підготував кандидатську дисертацію на тему: "Експериментальне вивчення гігієнічних властивостей реагентів для фторування питної води". У своїй кандидатській дисертації Г.П. Степаненко наводить оригінальні наукові дослідження, пов'язані з усебічним вивченням гігієнічних властивостей фторвмісних реагентів, що пропонувалися для фторування води на водопроводах — найбільш ефективного профілактичного заходу, спрямованого на попередження карієсу зубів і його наслідків — захворювань аерогенних інфекцій верхніх дихальних шляхів, серцево-судинної системи тощо. Автором досконально, у порівняльному плані, вивчено потенційну токсичність, протикаріозну ефективність, техніко-експлуатаційні властивості усіх запропонованих технологіями реагентів, розроблено засоби і методи моніторингу за вмістом фтору у питній воді.

1968 року Геннадій Панасович на запрошення Р.Д. Габовича стає асистентом загальноінститутської гігієнічної кафедри — кафедри загальної гігієни КМІ імені О.О. Богомольця.

Він освоює такі нові для педагогічного працівника вищої медичної школи навчальні дисципліни, як загальна, радіаційна, військова гігієна, гігієна надзвичайних станів та спекотного клімату.

1975 року Г.П. Степаненку присуджується вчене звання доцента кафедри загальної гігієни. У ці роки він продовжує масштабні наукові дослідження з вивчення всебічних аспектів фторування питної води на господарсько-питних водопроводах країни — загальнодержавної програми, яка у той час здійснювалася за Постановою Ради Міністрів СРСР.

Результатами майже дванадцятирічних досліджень стало наукове обґрунтування протикаріозної ефективності багаторічного споживання збагаченої фтором води у різних гідрогеохімічних і клімато-географічних умовах, визначення його загальної оздоровчої ефективності, гігієнічна оцінка тех-

нологічних схем і споруд збагачення питної води фтором; розробка і впровадження нових методів контролю над дозуванням фтору і моніторингу за його концентрацією у питній воді. На основі проведених досліджень і отриманих результатів видано низку нормативно-правових документів з проблеми збагачення питної води фтором у системах централізованого господарсько-питного водопостачання.

У 1990 році Степаненко Г.П. успішно захистив докторську дисертацію на тему: "Гігієнічні основи профілактики карієсу зубів та попередження антропогенного флюорозу".

Понад три роки (1979-1981, 1986) він очолював кафедру загальної гігієни КМІ імені О.О. Богомольця. Протягом усього періоду роботи на посаді завідувача кафедри за його безпосереднього керівництва виконано близько 10 наукових тем на господарсько-договірних умовах, результатом яких стала гігієнічна оцінка понад 100 барвників, що пропонувалися для використання у поліграфічній та харчовій промисловості (для оформлення пакувальних виробів), майже 300 зразків латексів, гум, гумотканинних матеріалів, ПВХ-пластизолів та виробів з них медичного, спортивно-оздоровчого і культурно-побутового призначення, різноманітних композицій фільтруючих матеріалів, смол, катіонітів та аніонітів і розроблених на їхній основі технологій очистки питної води, зокрема і таких, що призначалися для використання у замкнутих екологічних системах — космічних апаратах, підводних човнах тощо (останні за участі проф. М.І. Омелянця).

1992 року Степаненку Геннадію Панасовичу присуджено вчене звання професора кафедри загальної гігієни.

У творчому доробку ювіляра особливо слід виділити його багатогранну діяльність як педагога вищої медичної освіти. Понад п'ять років на правах сумісництва він плідно працював на посаді заступника начальника навчальної частини медичного інституту, заступника декана факультету підвищення кваліфікації викладачів вищих медичних закладів України. По-

над 25 років Геннадій Панасович є відповідальним на кафедрі за підвищення кваліфікації викладачів загальної гігієни вищих медичних навчальних закладів України.

За його участі створювалися численні нормативно-правові законодавчі документи з вищої медичної освіти України: стандарти освіти за напрямком підготовки "Медицина", освітньо-кваліфікаційні програми (ОКП) і освітньо-кваліфікаційні характеристики (ОКХ) фахівців за усіма існуючими медичними спеціальностями, типові навчальні програми підготовки лікарів, інтернів, магістрів.

Понад 10 років Г.П. Степаненко очолював роботу зі створення на базі кафедри гігієни та екології КМІ імені О.О. Богомольця навчально-методичної бази кафедри медико-профілактичної медицини Української військово-медичної академії при МО України, був незмінним керівником групи викладачів, які здійснювали підготовку військових лікарів-гігієністів та епідеміологів. Нині серед його випускників — професори, доктори медичних наук, начальники медичних служб різних військових підрозділів МО України.

Степаненко Г.П. — автор та співавтор 3-х підручників, 6-ти навчальних посібників, ним опубліковано понад 200 наукових та науково-методичних праць з широкого діапазону актуальних проблем гігієни, підготовки фахівців вищої медичної освіти України. Геннадій Панасович є членом Вченої ради IV медичного факультету, апробаційної ради "Гігієна" НМУ імені О.О. Богомольця.

Професор Степаненко Г.П. — лікар вищої категорії за спеціальністю "Загальна гігієна".

Щиро вітаємо ювіляра з нагоди 75-річчя від дня народження, 50-річчя трудової діяльності та зичимо йому подальших творчих здобутків та міцного здоров'я.

Правління Наукового товариства гігієністів України,

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,

редколегія журналу "Довкілля та здоров'я".